

Nejčastější ektoparazité psů a koček

KLÍŠTATA

Klíštata patří na našem území mezi velmi časté parazity, především v období od jara do podzimu. Jsou častým přenašečem nebezpečných infekčních onemocnění, je proto důležité věnovat tomuto cizopasníkovi a prevenci před jeho napadením náležitou pozornost.

Na našem území se vyskytují především trojhostitelská klíštata, která většinou v každém stadiu mění svého hostitele. Larvy a nymfy napadají většinou menší obratlovce, doplaci pak psy, kočky a člověka. Klíště však není příliš hostitelsky specifické, proto můžeme i u jednoho zvířete pozorovat všechna vývojová stadia najednou. Mezi nejčastější druh patří *Ixodes*, dále *Dermacentor* a *Rhipicephalus*.

U psů a koček je napadení klíštaty velmi časté, nacházíme je zpravidla na místech s jemnejší kůží, ale mohou se vyskytnout téměř kdekoli na těle. Klíště může způsobit nepříjemnou lokální reakci v podobě zarudnutí, otoku a bolestivosti. Komplikací může být i hypersenzitivní reakce na klíště, kdy přetrvává svědivost a následné granulomy v místě po klíšteti. Při nedokonalém odstranění celého klíštěte, kdy hlavová část zůstane v ráně, může docházet ke vzniku granulomů, často infikovaných a hnisajících. Zde je nutno provést chirurgické odstranění zbytku klíštěte.

Kromě lokální reakce však mohou klíštata přenášet i celou řadu infekčních onemocnění, především lymskou boreliózu (*Borrelia burgdorferi*), hemobartonelózu, ehrlichiózu, hepatozoonózu, babesiozu a tzv. klíšťovou paralýzu – (může vzniknout při silném napadení klíštaty, vlivem neurotoxinu ze slinné žlázy dochází k postižení motorických nervových buněk a následující obrně zadních končetin postiženého zvířete, klinické příznaky většinou spontánně do 2 dnů odeznívají).

Lymská borelióza patří na našich podmínkách asi k nejdůležitějším a nejvíce diskutovaným onemocněním. Původcem onemocnění je bakterie *Borrelia burgdorferi*, přenosná jak na člověka, tak na psy. V Evropě je infikováno asi 10–20% klíštat. Příznaky onemocnění jsou často nespecifické – celkové zhoršení zdravotního stavu, horečky, bolestivost, neurologické příznaky, záněty kloubů. Léčba boreliózy spočívá v dlouhodobé aplikaci antibiotik. V současné době existuje u psů možnost vakcinace proti několika kmenům *Borrelia*. Vakcinace nezabrání napadení klíštaty, ale zabrání vzniku onemocnění. Očkování proti borelióze nepatří do základního vakcinačního schématu, ale je doporučitelné především u psů často chodících do přírody nebo u loveckých psů. Vakcinace se doporučuje zahájit před sezonou klíštat, tedy ideálně koncem zimy či začátkem jara.

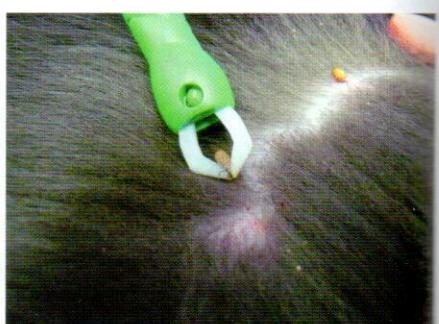
Vzhledem k faktu, že některá onemocnění přenášená klíštětem jsou infekční i pro člověka, je

důležité být opatrný při manipulaci s klíštětem a při jeho odstraňování. Infekční mikroorganismy jsou v zažívacím traktu klíště a při prasknutí jeho těla se mohou dostat oděrkami v kůži do vaší krve a způsobit rozvoj infekčního onemocnění, proto raději při manipulaci použijte gumové rukavice. Klíště před vytažením nenářejte olejem ani alkoholem, dusící se klíště může vylučovat větší množství patogenů a toxinů. Na odstranění klíště použijte speciální pinzetky, háčky, příp. elektrická krokodýlky, jemným tahem a kroucením (nezáleží na kterou stranu) klíště odstraňte. Po odstranění klíště zlikvidujte (utopte), nedoporučuje se klíště pálit nebo rozmačkávat, dochází tak k uvolnění patogenů do okolí. Místo po klíštěti ošetřete desinfekčním prostředkem (jodové preparáty, líh, peroxid vodíku).

V boji proti klíštatum a prevenci jejich napadení lze využít celé řady antiparazitárních prostředků v podobě sprejů, spot-on s obsahem fipronilu a permetrinu nebo antiparazitárních obojků.

Správné odstranění klíštěte.

BLECHY

Napadení blechami patří mezi nejčastější ektoparazity psů a koček. Na našem území má především sezonní charakter – od jara do podzimu. U psů a koček se setkáváme hned s několika druhy blech, z nichž některé napadají i člověka. Typickými příznaky při zablešení je svědovitost různého stupně, v některých případech i podráždění kůže. Při závažném napadení může dojít až k anémii (chudokrevnosti). Je možné v srsti nalézt velké množství blešího trusu i samotné dospělé blechy. V těchto případech většinou pozorujeme i závažné změny na kůži a srsti, velmi často alopetická ložiska (lysiny), vzniklá vykusováním či lizáním srsti. U psů se první příznaky zablešení objevují na hřbetě a u kořene ocasu.

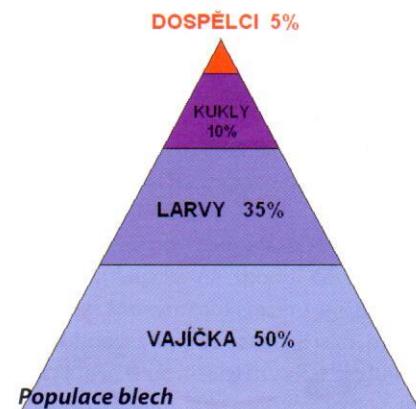
Při podezření na napadení blechami provádíme vyšetření na přítomnost blech či blešího trusu, kdy pečlivě vyčešeme srst pacienta hustým hřebenem a získaný vzorek umístíme na navlhčenou buničinu. Pokud se kolem drobných částec, vypadajících jako zrnka máku, objeví červenohnědá zóna, jedná se o bleší trus (krev natrávená blehou). Běžné zbytky z povrchu kůže barevnou reakci netvoří. Někdy se nám při tomto vyšetření podaří zachytit i živého dospělého blechy.

Kromě běžného napadení blechami se u některých pacientů setkáváme s přecitlivělostí

na blechy, s alergií na bleší kousnutí (FAD). Při tomto onemocnění pozorujeme již při mírném napadení velmi intenzivní svědovitost oblasti hřbetu, kořene ocasu, slabin, vnitřní strany stehen, akutní mokvavý zánět kůže, tzv. „hot spot“ či traumatické alopecie, způsobené vykusováním. Alergie na bleší kousnutí je hypersenzitivní reakce časného či pozdního typu na složku bleších slin. Přítomnost blech nebo blešího trusu pozorujeme pouze u 65% pacientů, diagnostické jsou klinické příznaky onemocnění, pozitivní reakce na „probleši terapii“ a provedení kožního alergického testu.

Abychom byli v boji proti blechám úspěšní, je důležité se seznámit s jejich životním cyklem. Pouze kolem 5% bleší populace žije na zvířeti, až 95% žije v okolním prostředí.

Blecha je 2–4 mm dlouhý, bezkřídlý hmyz, který se živí krví. Je mezihostitelem tasemnice *Dipilidium caninum* a může také přenášet původce boreliózy, *Borrelia burgdorferi*. Za ideálních podmínek proběhne jejich cyklus přes stadium vajíčka, larvy, kukly a dospělce za 12 až 22 dní. Samci žijí asi 7 dní, samičky 4–6 týdnů. Samice mohou nasát tolik krve, že se objem jejich těla může zvětšit až o 40 %. Blechy nestráví všechnu nasátou krev, většinu vyloučí trusem. Samice klade průměrně 20 vajíček denně, velká část z hostitele opadá do prostředí. Přeměna vajíčka v larvu nastává za 1–6 dní. Larvy se živí organic-

kým detritem a nečistotami. Právě larvy mohou pozřít i vajíčka tasemnice, kterou blechy přenášejí. Po 5–11 dnech (za nepříznivých podmínek až za 200 dní) se larva zakuklí, dokáže se velmi pevně přichytit ke svému okolí a nelze ji odstranit ani vysáti. V dospělce se vyvíjí za ideálních podmínek za 8–12 dní, ale může přežívat až 6 měsíců.

Tyto informace jsou velmi důležité při zahájení protibleších opatření. Je nezbytně nutné ošetřit nejen postiženého jedince, ale ošetřit proti blechám všechna zvířata v domácnosti. Až 95 % populace blech (vajíčka, larvy, kukly) žije v okolním prostředí, je proto nutné kromě ošetření zvířat zahájit i asanaci prostředí – vyprat pelíšky, důkladně a opakováně vysávat

INZERCE

Účinné a bezpečné odčervení štěňat a koťat

Žádejte u svého veterinárního lékaře nebo v lékárně bez receptu.

CANIVERM®

perorální pasta pro psy a kočky

- Antiparazitární přípravek s velmi širokým spektrem působení proti nejčastějším helmin tum psů a koček: škrkavkám, tenkohlavcům, měchovcům, tasemnicím a měchozilům
- Ochucená pasta určena pro přímou aplikaci do dutiny ústní nebo v krmivu
- Mládá i dospělá zvířata Caniverm pastu velmi dobře tolerují
- Aplikace přípravku je možná u březích a kojících zvířat, u štěňat a koťat ve věku od 3 týdnů
- Účinné látky: Fenbendazolum, Pyranteli embonas, Praziquantelum
- Balení: 1x10 ml, 1x4 ml

Dávkování

Kočka: 0,5 ml pasty na 0,5 – 2 kg ž. hm.
1 ml pasty na 2,1 – 5 kg ž. hm.

Pes: 0,5 ml pasty na 0,5 – 2 kg ž. hm.

1 ml pasty na 2,1 – 5 kg ž. hm.

dále 1 ml pasty na každých 5 kg ž. hm.

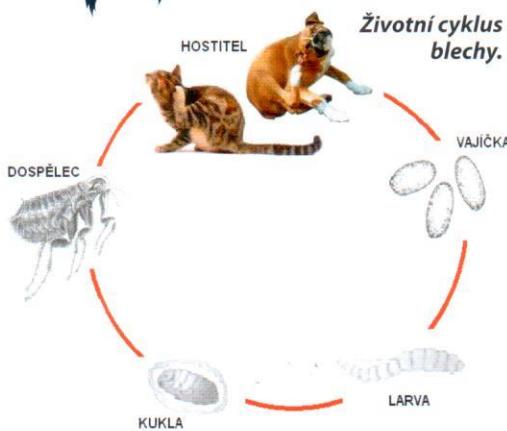
Přípravek se pomocí aplikátoru podává jednorázově.

bioveta

Bioveta, a. s.
Komenského 212
Ivanovice na Hané
Česká republika

pevné plochy, koberce a čalounění (nejméně 4x v intervalu 4 dnů). Vycistíme prostředí od prachu a organických nečistot, které slouží larvám jako potrava, a můžeme tak odstranit i některá vývojová stadia blech. Kromě mechanické očisty je dobré doplnit asanaci prostředí o aplikaci insekticidů s regulátory růstu (např. Arpalit).

U zvířat, kde je zablešení viditelné, se doporučuje aplikovat rychle působící preparáty ve formě šamponu, spreje či pěny a po 24 hodinách aplikovat prostředek dlouhodobě působící (spot-on, sprej či antiparazitární obojek). U zvířat, kde jsme nezachytily blechy či bleší trus přímým testem, ale dle klinických příznaků je na ně velké podezření, a dále pak u pacientů s alergií na bleší kousnutí, je doporučitelné aplikovat dlouhodobě působící přípravky.

Pozor: většina preparátů určených k ošetření psů je toxicální pro kočky.

SVRAB - SARCOPTOVÝ SVRAB

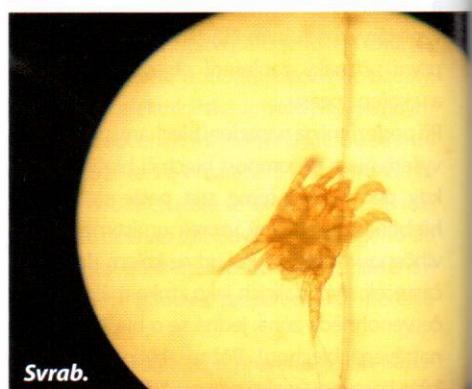
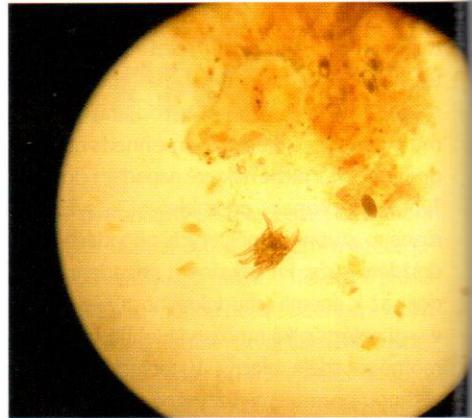
Poměrně časté onemocnění psů provázené intenzivní svědivostí. Onemocnění nemá sezonní charakter. Původcem je *Sarcoptes canis*, specifickým hostitelem tohoto parazita je pes, ale lišky a kočky mohou fungovat jako nositelé infekce, a *S. canis* dokáže na různě dlouhou dobu napadnout i člověka. Po zabránění kontaktu s nakaženým psem kožní léze u člověka do 4 týdnů samy zmizí.

K infekci dochází především přímým kontaktem, první příznaky v podobě drbání se objevují asi týden po infekci, maximální inten-

zity dosahují kolem třetího týdne. Zákožka preferuje místa s řídkým osrstěním, jako jsou okraje ušních boltců, lokty, hlezenní kloubu a ventrální část těla, může se však vyskytovat i celotělové postižení. Pozorujeme na kůži začervenalé pupeny a krusty, kvůli intenzivnímu svědění a vlastní traumatisaci následují další rozsáhlé kožní změny.

Sarcoptový svrab zvažujeme v rámci diferenční diagnostiky u každého svědivého onemocnění. U některých pacientů pozorujeme pozitivní tzv. „pinnal pedal“ reflex, kdy se pes při mnutí ušního boltce snaží škrábat zadní končetinou. Dalším důležitým vyšetřením je kožní seškrab, záhytnost zákožky je ale poměrně nízká – do 50%, protože často silné klinické příznaky jsou následkem alergie na malý počet parazitů, které se obtížně nacházejí. Pokud máme podezření na svrab, ale nepodařilo se ho v seškrabu prokázat, jsme nutni provést diagnostickou terapii, kdy aplikujeme přípravky proti svrabu a na základě odpovědi na léčbu zpětně usuzujeme na přítomnost svrabu. Na začátku terapie se může objevit krátkodobé zhoršení stavu, což je u svrabu poměrně typické. Další variantou diagnostiky je sérologické vyšetření ELISA testem, tento test je vypořádající asi na 90 %.

Terapie spočívá v opakování aplikací akaricidních přípravků v podobě spot-on, tablet či podkožních injekcí, případně kombinujeme celkovou terapii se speciálními koupelemi. Léčba trvá 6 týdnů.

OTODEKTOVÝ SVRAB (UŠNÍ SVRAB)

Velmi časté onemocnění zevního zvukovodu koček, u psů se vyskytuje méně často. Původcem je zákožka *Otodectes cynotis*. K infekci dochází přímým kontaktem. Klinické příznaky pozorujeme většinou u mladších koček, starší jedinci často onemocnění přenáší bez výraznějších klinických obtíží.

Přítomnost parazita nebo alergická reakce vyvolávají intenzivní svědění obou zvukovodů. V uších se hromadí tmavě hnědý maz podobající se kávové sedlině. U psů pozorujeme klepání hlavou, škrábání, neklid, v některých případech až náklon hlavy na stranu a poruchy rovnováhy.

Průkaz ušního svrabu spočívá v mikroskopickém vyšetření tmavého mazu, který obsahuje velké množství roztočů. Parazitární zánět může být komplikovaný kvasinkovou či bakteriální infekcí.

Při léčbě ušního svrabu se doporučuje uši pravidelně čistit a aplikovat akaricidní přípravky ve formě ušních kapek, spot-on přípravků či injekčních preparátů.

Zákožka *O. cynotis* pouze vzácně způsobuje problémy u lidí, u citlivých či imunitně oslabených jedinců však může způsobit celotělovou vyrážku.

NAPADENÍ KOMÁRY

Napadení komáry je především sezonní problém nejen lidí, ale i zvířat. U alergických jedinců může po bodnutím hmyzem dojít ke vzniku kopřivky a otoku.

Některé tropické druhy komářů mohou být přenašeči nebezpečných onemocnění jako je leishmanioza a dirofilarioza (srdeční červivost). Jedná se o problematiku především států jižní Evropy, ale díky globálnímu oteplování se některé druhy dříve pouze tropických komářů rozšířují již i na naše území, především jižní Moravu. V současné době je také častým trendem vycestovat do zahraničí se svými zvířecími miláčky, neměli bychom zapomínat na rizika spojená s cestou do jižních států a svoje miláčky preventivně ošetřit a uchránit je tak vzniku závažných a život ohrožujících onemocnění.

Je vhodné aplikovat preparáty s insekticidním a repelentním účinkem (př. Advantix) v kombinaci s přípravky, které zabijí vývojová stadia srdečních červů (např. Stronghold).

LEISHMANIOZA

U nás poměrně vzácné onemocnění psů a koček, které je přenosné i na člověka. Při leishmanioze dochází k postižení vnitřních orgánů a kůže. Inkubační doba onemocnění je v rámci měsíců až let. Příznaky mohou být různorodé – zvýšená únava, hubnutí, horečky, zvětšení mízních uzlin, zánět spojivek, krvácení z nosu. Často pozorujeme zvětšení jater a sleziny. Kožní změny bývají nejčastěji

v okolí uší, nosních otvorů, kolem očí, v okolí kloubů v podobě šupin či uzlů, srst je řídká, někdy dochází až k ulceracím.

Diagnostické je především sérologické vyšetření. Prognóza onemocnění je nepříznivá, dochází k častým recidivám, kožní změny jsou nevyléčitelné. Rizikový je i přenos onemocnění na člověka.

DIROFILARIA IMMUTIS

Infekce srdečními červy je problémem v mnoha zemích světa, především USA, Kanady, Jižní Ameriky, Afriky, Asie a také jižní Evropy. Larvální stadia kolují v periferní krví, dospělci žijí v plicních artériích a v pravé srdeční komoře.

Dirofilaria způsobuje celkové onemocnění s výraznými změnami především na plicích, srdci, játrech a ledvinách. Po dobu několika let může být onemocnění bez příznaků. V lehčích případech pozorujeme chronický kašel, hubnutí, anemii a zhoršení kvality srsť. Pokročilá stadia dirofilariozy se projevují zrychlením dýchání, zrychlenou srdeční akcí až synkopami. Nastává pravostranné srdeční selhání, sledujeme dilataci pravého srdce, zvětšení jater, selhávání ledvin a hromadění tekutiny v břišní dutině.

Nejlepší ochranou před infekcí je preventivní aplikace přípravků ničících larvální stadia.

CHEYLETIELÓZA DRAVČÍKOVITOST

Dravčík *Cheyletiella yasguri* způsobuje časté svědívé onemocnění, k infekci dochází buď přímým kontaktem, nebo kontaminací z prostředí. Parazituje na psech a kočkách, může však napadat i králíky a člověka.

Roztoči žijí na povrchu těla, přičemž samičky kladou vajíčka na spodní části chlupu a živí se tkáňovým mokem. Pro jejich pohyb a podobnost s lupy se označují jako „pochodujující lupy“. U postižených zvířat sledujeme v oblasti hřbetní linie zvýšený výskyt malých, suchých, bílých šupin (lupů) spolu se svědivistí.

Diagnostickou metodou je mikroskopické vyšetření chlupů, vyšetření pomocí lepící pásky a kožní seškrab. Při léčbě cheyletielózy aplikujeme celkově akaricidní přípravky (spot-on, injekční či perorální) nejen postiženému jedinci, ale i na ostatním zvířatům v domácnosti. Doba léčby dravčíka trvá 6 – 8 týdnů. Neméně důležitá je i asanace prostředí. Při závažném šupinatění lze použít i seboroické šampony.

U člověka jsou dravčíci schopni proniknout přes několik vrstev oblečení a jejich působení na kůži vyvolává svědívé červené skvrny s centrem žluté barvy, příznaky odeznívají po přerušení kontaktu s nemocným jedincem.

Připravila: MVDr. Klára Mysková, HK VET s. r. o.

INZERCE

**Nedovolte klíšťatům,
aby ohrožovala
Vašeho psa!**

**Advantix®
s repelentním účinkem
ODPUZUJE a ZABÍJÍ
většinu klíšťat
ještě před jejich přisátím**

Když se klíšťata nepřisají, nemohou přenést žádné nebezpečné nemoci, jako např. boreliózu.
Jak ukázala nedávná dlouhodobá studie, ošetření přípravkem Advantix® snížilo přenos nemocí přenášených vnějšími parazity o 90,7 %!
V tom je síla repelence!

¹ Otranto a kol.: Prevence onemocnění přenášených vektory u mladých psů ošetřených imidaclopridem 10 % o permethrinem 50%, terénní studie, Vet Parasitol. 2010, 172 (3-4): 323-332.

bayer

advantix®

**Pětinásobná ochrana
proti parazitům**

Nepoužívejte u koček

Klíšťe Blecha Komár Bodavá moučka Všenka

Bayer s.r.o.
Siemensova 2717/4
155 80 Praha 5
tel.: 266 101 471
www.advantix.cz